

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA

Suomen kielen ja kirjallisuuden osuus Joensuun seudun opetussuunnitelmassa pohjautuu valtakunnalliseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 -asiakirjaan. Tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa. Seudullisesti on laadittu tavoitteiden ja sisältöjen vuosiluokille jakautuminen ja sisältöjen lisähuomiot.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS TAVOITTEET

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite:	
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	
1.lk	2.lk
Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin omassa ryhmässään. Oppilas kuuntelee ja tutustuu ikätasolleen sopiviin teksteihin	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas kuuntelee, lukee ja ymmärtää monipuolisesti ikätasolleen sopivia tekstejä
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L3	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite:	
T2 Opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	
1.lk	2.lk
Oppilas osallistuu erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin kehittäen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa kehittäen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot	
Opetuksen tavoite:	
T3 Tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla.	

1.lk	2.lk
Oppilas kehittää ilmaisuun leikin ja draaman kautta.	Oppilas ilmaisee itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Ilmaisukeinojen käyttö	
Opetuksen tavoite: T4 Ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	
1.lk	2.lk
Oppilas havainnoi erilaisia viestintätapoja koulun arjessa	Oppilas rakentaa myönteistä viestijäkuvaansa ja ymmärtää erilaisten viestintätapojen vaikutuksia lähiympäristössään
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	
Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite: T5 Ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	
1.lk	2.lk
Oppilas oppii lukemaan ja kehittää lukutaitoaan.	Oppilas vahvistaa teknistä lukutaitoaan sekä luetun ymmärtämistaitojaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukutaidon oppiminen ja tekstin ymmärtämisen taito	
Opetuksen tavoite:	

T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kuuntelemaan, lukemaan ja tarkastelemaan ohjatusti ikä- ja taitotasolleen sopivia käsitteitä, tekstejä ja kirjallisuutta. Oppilas laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.	Oppilas ymmärtää monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita. Oppilas laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L4	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite:	
T7 Ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	
1.lk	2.lk
Oppilas harjoittelee tiedon etsintää eri tavoin.	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista lähteistä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L4	
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Tiedonhankintataidot	
Opetuksen tavoite:	
T8 Kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta.	Oppilas hankkii tietoa ja lukuelämyksiä lukemalla erilaisia tekstejä ja jakamalla lukukokemuksiaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L5	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukukokemusten jakaminen	

Tekstien tuottaminen	
Opetuksen tavoite: T9 Rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	
1.lk	2.lk
Oppilas osaa kuvata omia kokemuksiaan ja mielipiteitään suullisesti. Oppilas osaa kertoa tarinoita suullisesti ja kuvien avulla.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja kuvata kokemuksiaan sekä kertoa tarinoita suullisesti ja kirjoittamalla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5, L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	
Opetuksen tavoite: T10 Ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	
1.lk	2.lk
Oppilas oppii kirjoittamaan sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.	Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2,L4,L5	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Oman ajattelun kielentäminen	
Opetuksen tavoite: T11 Opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	
1.lk	2.lk
Oppilas oppii käsinkirjoittamisen taidon ja tutustuu näppäintaitoihin.	Oppilas vahvistaa käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja huomioiden oikeinkirjoittamisen perusasiat. Oppilas oppii suunnittelemaan ja tuottamaan erilaisia tekstejä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3	

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Kirjoitustaito

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
Opetuksen tavoite:	
<p>T12 Kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</p>	
1.lk	2.lk
Oppilas havainnoi kieltä ja oppii kielellisen tietoisuuden osa-alueita. Oppilas havainnoi kielenkäytön vaikutuksia arjen vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tuntee kielen peruskäsitteet. Oppilas tiedostaa erilaisia puhetapoja ja ymmärtää oman kielenkäyttönsä vaikutusta vuorovaikutustilanteissa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Kielen peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen.	
Opetuksen tavoite:	
<p>T13 Innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</p>	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kartuttamaan luku- ja kuuntelukokemuksiaan. Oppilas tutustuu kirjaston käyttöön	Oppilas valitsee ja lukee itseään kiinnostavia monimuotoisia kirjoja ja tekstejä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2,L3,L4	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukuharrastuksen kehittyminen	
Opetuksen tavoite:	
<p>T14 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</p>	
1.lk	2.lk

Oppilas tutustuu oman kielen ja kulttuurin erityispiirteisiin. Oppilas oppii havainnoimaan kulttuurien moninaisuutta. Oppilas osallistuu pienten esitysten tekemiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilas tiedostaa oman kielen ja kulttuurin arvon sekä oppii arvostamaan kulttuurista moninaisuutta. Oppilas osallistuu kulttuurin tuottamiseen yhdessä muiden kanssa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Kieli- ja kulttuuritietoisuus	

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS OPPIAINEEN SISÄLLÖT

1.lk	2.lk
<p>S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen:</p> <p>Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.</p> <p>Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.</p> <p>Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.</p> <p>Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.</p> <p>Esim. oman mielipiteen ja kuulumisten kertominen, lukukokemuksista kertominen, pienet esitykset ja näytelmät, erilaiset asiointitilanteet, kuten kirjastovierailut ja kouluvierailijoiden kohtaaminen.</p>	<p>S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen:</p> <p>Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.</p> <p>Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.</p> <p>Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.</p> <p>Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.</p> <p>Esim. oman mielipiteen ja kuulumisten kertominen, lukukokemuksista kertominen, pienet esitykset ja näytelmät, erilaiset asiointitilanteet, kuten kirjastovierailut ja kouluvierailijoiden kohtaaminen, kirjaesitelmän laatiminen.</p>
<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.</p> <p>Tuetaan tekstinyymmärtämisen taitoja.</p> <p>Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja</p>	<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Opetellaan lukemaan sujuvasti ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.</p> <p>Tuetaan tekstinyymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinyymmärtämisen strategioita.</p>

<p>rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.</p> <p>Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.</p> <p>Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin.</p> <p>Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.</p>	<p>Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.</p> <p>Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.</p> <p>Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin.</p> <p>Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille</p>
<p>S3 Tekstien tuottaminen:</p> <p>Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Esim. runo, satu, tarina, postikortti, viesti, sarjakuva, kirje.</p> <p>Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua.</p> <p>Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.</p> <p>Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.</p> <p>Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin</p>	<p>S3 Tekstien tuottaminen:</p> <p>Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Esim. runo, satu, tarina, postikortti, viesti, sarjakuva, kirje, esitelmä, tietoteksti.</p> <p>Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua.</p> <p>Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyyppisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä.</p> <p>Opetellaan isoilla ja pienillä tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja.</p>

<p>kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa.</p>	<p>Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.</p> <p>Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.</p>
<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:</p> <p>Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien.</p> <p>Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Esim. murteet, yleiskieli vs puhekieli, asiallinen kielenkäyttö.</p> <p>Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.</p> <p>Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.</p> <p>Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa.</p> <p>Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.</p> <p>Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin (esim. kansansadut ja -uskomukset, piirileikit, perinneruoat) ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.</p>	<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:</p> <p>Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien.</p> <p>Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Esim. murteet, yleiskieli vs puhekieli, asiallinen kielenkäyttö.</p> <p>Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.</p> <p>Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.</p> <p>Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa.</p> <p>Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.</p> <p>Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin (esim. kansansadut ja -uskomukset, piirileikit, perinneruoat) ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.</p>

Seuraavat oppimäärät löytyvät opetussuunnitelman valtakunnallisista perusteista: Ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romaninkieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus sekä muu oppilaan äidinkieli

